

Debat om ydernumre

Der er noget rivende galt!

Siden efteråret har ydernummerdebatten fyldt meget, blandt selvstændige psykologer indbyrdes, på sektionens generalforsamling i november 2009 og her i Psykolog Nyts spalter.

Debatten har haft mange undertemaer, hvoraf de helt centrale har været de uens økonomiske vilkår, sygesikringsoverenskomsten skaber for selvstændige psykologer henholdsvis med eller uden ydernummer, og kravet om ydernummer til alle kvalificerede psykologer.

Vi bringer her to længere indlæg, der samler en række debattemaer. Herefter gives der side 40-41 plads til fyldige replikker fra foreningens formand Roal Ulrichsen og hans udfordrer Vibeke Lunding-Gregeren.

Red.

■ Det er hos flere psykologer med ydernummer dagligdag, at klienter med en henvisning bliver mødt af ventetider på op til flere måneder. Henne om hjørnet bor en anden psykolog med tilsvarende mange års erfaring og måske med specialistgodkendelse inden for netop det område, som klienten søger; men den psykolog er på grund af manglende ydernummer forhindret i at tage klienten, selv om psykologen ville kunne tage klienten med det samme.

Vi lever i en dagligdag, hvor både klienter og henvisere, som fx hospitaler, praktiserende læger og patientforeninger er helt uforstående over for, hvorfor klienten skal opleve ventelister af varierende længde og ikke har mulighed for frit at vælge en psykolog, som de kan komme til hos inden for en overskuelig fremtid, og som oven i købet har lige præcis de kompetencer, klienten har brug for. I stedet kan klienten risikere at skulle vente tre-seks måneder hos en potentielt mindre erfaren psykolog uden specialistgodkendelse, men med ydernummer!

Vi er en gruppe psykologer, som har diskuteret dette længe. Vi har her valgt at bidrage til den aktuelle debat om ydernumre i Psykolog Nyt 21/2009 og 1/2010, da det også for os er tydeligt, at antallet og fordelingen af ydernumre og de øgede henvisningsmuligheder allerede har sat deres spor i det konkrete arbejdsliv.

Der er for tiden stor frustration blandt mange selvstændige psykologer uden ydernummer. Fra den ene

dag til den anden blev det arbejde, der var i gang hen mod at etablere ydernummer til alle kvalificerede psykologer, sat i bero ved generalforsamlingen i Selvstændige Psykologers Sektion. Ved tidligere møder i efteråret i sektionen var det flere gange blevet understreget, at diskussionen om ydernummer ikke længere var til debat – det var diskussionen om, hvilke kvalifikationskriterier der skulle være gældende!

Mange psykologer, som var til stede på sektionens generalforsamling i 2009 oplevede en meget ubehagelig stemning i forsamlingen og en klar oplevelse af, at sektionen har fået to fronter – en for psykologer med ydernummer og en anden for dem uden – som retorisk bliver trukket skarpere og skarpere op over for hinanden. Det er en uheldig udvikling især inden for en mindre faggruppe, hvor vi har brug for i fællesskab at skabe de bedst mulige betingelser for standen. Vi tilhører et liberalt erhverv, hvor ikke blot klienternes ve og vel spiller ind, det handler også om virksomheders overlevelse. Det er derfor naturligt, at der altid vil være konkurrence mellem os – men vi konkurrerer ikke på lige fod!

Ydernummeret er decideret blevet konkurrenceforvridende i tider, hvor Dansk Psykolog Forening arbejder for at få flere klientkategorier ind under Sygesikringen. Dette sker, samtidig med at flere forsikringsselskaber nu også henviser klienter til ydernummerpsykologer. Alt sammen er med til at forringe arbejdsmulighe-

der for psykologer uden ydernummer.

Vi opfordrer derfor til en nuanceret, etisk og tidssvarende debat af ydernummeret, fordelingen og betingelser blandt andet med udgangspunkt i følgende punkter:

- Hvis ydernummeret var et udtryk for, at her møder klienten de psykologer, der har oparbejdet særlige kvalifikationer og erfaringer, var der rimelighed i det, men det er ikke tilfældet. Der sidder mange mindst lige så velkvalificerede psykologer rundt omkring – flere med mange års erfaring inden for et særligt område eller med specialistuddannelse.
- Psykologer oplever gang på gang ikke at komme i betragtning til et ydernummer på grund af geografi! Uforståeligt i 2010, hvor vi trods alt lever i et samfund, hvor en stor del af borgerne bevæger sig langt omkring for at komme på arbejde eller i deres valg af forskellige andre goder eller ydelser.
- Med en minimumsgrænse for indtjening på 50.000 kr. er det muligt for en psykolog at ”sidde” på et ydernummer uden at behøve at have mere end 65 timers samtaler årligt (v/ 770 kr. pr. time). Det er fuldstændig urimeligt, når der er lange ventelister hos mange ydernummerpsykologer og der samtidig er en stor gruppe af velkvalificerede psykologer uden ydernummer, som ikke kan anvende deres specialviden til afhjælpning heraf og samtidig ople-

ver nedgang! Man kunne eventuelt operere med deltidydernumre som hos psykiaterne hos de psykologer, der måtte ønske at tage andet arbejde ind i form af selvbetalende klienter, andre typer af opgaver eller blot gå ned i tid.

- Dansk Psykolog Forening anbefaler, at man maksimalt baserer 25 % af sin indtjening under ydernummer (Psykolog Nyt 1/2010). Vi foreslår, at der fastsættes en konkret og rimelig maksimumgrænse for indtjening eller et maksimum antal klienter under ydernummer – ”en kvote” – svarende til fx psykiaternes øvre indtjeningsgrænser under deres ydernummer. Ved således ikke at gøre os for afhængige af ydernummerklienter kan vi også stå stærkere i en forhandlingsposition med regionerne, når der skal forhandles om et sygesikringshonorar, som i forvejen ikke er imponerende.
- Psykologer med ydernummer har mulighed for at videregive klienter til ”føl”. I sig selv en udmærket idé over for nye kolleger, men der ved bliver det reelle behov for flere ydernumre tildækket. Så længe der er velkvalificerede psykologer uden ydernummer, må de klienter, som videregives, enten tages fra en fastsat ”kvote” (se ovenfor) for den pågældende psykolog, eller psykologen kan selvfølgelig frit vælge at videregive de klienter, som er selvbetalere til sit ”føl”.
- Lægerne har ved udskrivning af henvisninger en ”gatekeeper”-

funktion, som der skal strammes op på. Den skal være en garanti for, at kun de klienter, der har en berettigende henvisningsårsag, får en henvisning til ydernummerpsykolog. Vi har alle oplevet læger, der ikke forvaltede denne gatekeeper-funktion særlig seriøst. Det er et problem, fx når en patient med OCD henvises for depression eller en stresset klient for angst.

- Kan det have sin rigtighed, at en psykolog får ydernummer på livstid? Her kunne tanker om deltidydernummer også være berettiget, da mange ældre psykologer af naturlige årsager ønsker at trække ned.

Vi opfordrer til en yderligere diskussion af disse punkter og ønsker fortsat at arbejde videre med det. Dansk Psykolog Forenings generalforsamling i marts 2010 er en oplagt mulighed for at give sin stemme til kende og sin støtte til et mere gennemsigtigt og åbent arbejde.

*Lise Andersen, Susanne Ohrt,
Tine Meyer Thomsen, Monica
Tafdrup Notkin, Katrine Gravesen,
Jytte Gandløse, Janne Bokelund,
Mari Ann Sander Molano, Jette
Engborg, Sanja Bang, Lone Birgitte
Ladekarl, Jette Mallings
Alle autoriserede psykologer uden
ydernummer, dækkende en lang række
specialkompetencer, hovedparten
som specialister eller supervisorer*